

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ วันนี้วันพระ วันพระเราหาบุญกุศลใส่หัวใจของเรา หากองงามความดี เข้าบ้านเราไง เข้าบ้านคือเข้าหัวใจของเรา ในพระพุทธศาสนา ทาน ศีล ภาวนา เรื่องของทาน เรื่องของการเสียสละ เรื่องของบุญกุศล ถ้าบุญกุศล ทำบุญกุศลเพื่อมีความสุข

ปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ทั้งนั้นนะ ถ้าปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ เราก็พยายามจะหาสิ่งที่เป็นประโยชน์กับชีวิตเรา หาสิ่งปัจจัยเครื่องอาศัยให้สะดวก ให้สบาย ให้อบอุ่นต่างๆ นี่เรื่องบุญกุศลนะ

แต่ถ้าเราทำบุญกุศลแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่า การอนุปฺพุทฺธิกา ทาน เวลาพูดถึงเรื่องของการทาน ผลของการทานคือได้บุญกุศล ได้บุญกุศล ได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้ไปเกิดบนสวรรค์ ให้ถือเนกขัมมะ ถือเนกขัมมะ จิตใจควรแก่การงานแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเทศน์อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์เป็นสัจจะ ทุกข์เป็นความจริง

ทุกข์เป็นสัจจะ ทุกข์เป็นความจริงนะ มันเป็นสัจจะเป็นความจริงอันหนึ่ง แต่เวลาเราปรารถนาความสุข เราปรารถนาความสุข ปรารถนาความสุขด้วยสติด้วยปัญญาของเรา เราก็ว่า ปฏิเสธความทุกข์ จะหาความสุข แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ถ้าทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริงนะ คนมีสติปัญญานะ ทุกข์ควรกำหนด มันกำหนดทุกข์นี้ได้ไง ถ้ามันกำหนดทุกข์ได้ ทุกข์นี้มันเกิดจากอะไร ทุกข์นี้เกิดจากอะไร ทุกข์เกิดจากค้นหาความทะยานอยาก ทุกข์เกิดจากสมุทัย เวลาทุกข์เกิดจากสมุทัย จับทุกข์ จับเหตุให้เกิดทุกข์ แล้วพิจารณาแยกแยะของมัน ถ้าแยกแยะของมัน มันจะเห็นเหตุเห็นผลใช่ไหม

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ สิ่งที่เป็นความทุกข์มันต้องมีที่มาที่ไปของมัน สิ่งที่เป็นความทุกข์ ทุกข์มันไม่ลอยมาจากฟ้า ทุกข์มันไม่ลอยมาจากตัวมันเอง ทุกข์มันต้องมีเหตุมีปัจจัย ทุกข์มันต้องมีต้นเหตุ แล้วต้นเหตุขึ้นมาด้วยสติด้วยปัญญา ถ้าด้วยสติปัญญา เวลาเรามีสติมีปัญญา เราเริ่มค้นคว้า เริ่มแสวงหา เริ่มใช้สติปัญญาเราแยกแยะ ถ้ามันแยกแยะขึ้นไปแล้วนะ ไข่เรื่องความทุกข์

จบเลย ทุกข์เพราะเราต้องการ ทุกข์เพราะเราปรารถนา แล้วไม่สมความปรารถนาแล้วเป็นทุกข์ ทุกข์เพราะเราปรารถนา เราดิ้นรนของเราเพื่อความสุขของเราๆ เพราะเราบอกว่าเราทำบุญกุศล ใจ เราปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ใจ เราก็ต้องการแต่ความสุขใจ แล้วความสุขมันมาจากไหนล่ะ

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่มีสติปัญญา ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ แล้วทุกข์ดับไป เวลาทุกข์มันดับไปคือความสุข เวลาความสุขมันสุข สุขเพราะมันวางทุกข์ได้ใจ แต่ที่มันปรารถนาความสุข ปรารถนาความสุขมันก็ได้ความทุกข์ใจ ความทุกข์เพราะอะไร เพราะค้นหาความทะยานอยาก เพราะแสวงหาอันนั้นใจ เพราะพยายามขวนขวายอันนั้นใจ เพราะพยายามขวนขวายอันนั้นมันถึงไม่ได้สมความปรารถนาใจ พอไม่สมความปรารถนามันก็เกิดความทุกข์ขึ้นมาใจ แต่ถ้าคนมีสติปัญญา มีสติปัญญา สิ่งที่มีค่าที่สุดคือชีวิตของเรา

ปฏิสนธิจิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งทีเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เป็นอริยทรัพย์เพราะอะไร เพราะมนุษย์มีปัญหา แต่มนุษย์ใช้ปัญหานี้แสวงหาเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัย แสวงหานี้เพื่อโลกใจ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีสติปัญญามากกว่านั้น จะได้เป็นกษัตริย์แล้วสละทิ้งไว้กับโลกนี้เลย ออกแสวงหา ความที่ขึ้นนั่งราชบัลลังก์กับที่ออกไปเป็นทศตะเข้ใจใจ ออกไปเป็นนักพรต ออกไปที่ไม่มีใครสนใจ ออกไป เห็นไหม จากที่อยู่ ในราชวังก็มีคนล้อมหน้าล้อมหลังหมดเลย ท่านเสียดสละ ท่านโยนทิ้งเลย หนีออกไปๆ หนีออกไปเป็นนักพรต นักพรต ๖ ปีนั้นมีความทุกข์ความยากขนาดไหน ถ้าความทุกข์ความยากขนาดไหน แสวงหาอย่างนั้น หากจะความจริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างนั้น พอมันเป็นความจริงขึ้นมา เป็นความจริงขึ้นมา วิมุตตिसุข

เวลาเสวยวิมุตตिसุขนะ เสวยวิมุตตिसุขนะ เวลา กษัตริย์ในสมัยพุทธกาลมาบวช “สุขหนอ สุขหนอ” สุขหนอมันต้องสุขอย่างนี้ใจ แต่ก่อนที่มันจะสุขหนออๆ มันทุกข์มันยากทั้งนั้นนะ มันทุกข์มันยากเพราะมีการประพฤติปฏิบัติ ทุกข์ยากเพราะแสวงหา ทุกข์ยากเพราะมีการกระทำ แต่คนที่กระทำแล้วต้องมีสติปัญญาถึงกระทำได้เป็นสัจจะเป็นความจริงอันนั้น

ถ้าคนไม่มีสติปัญญา เวลาการกระทำมันก็ทำแบบโลกๆ ระดับของท่าน ปรารถนาไปหมด ปรารถนาแล้วไม่สมความปรารถนาใจ ถ้าปรารถนาไม่สมความปรารถนา เราเสียดสละท่าน คนที่ตระหนี่ถี่เหนียว ของเขา เขาเสียดสละไม่ได้หรอก ของกูๆ ไม่ยอมเสียดสละใจ พอเสร็จแล้วไม่มี

ใครได้เลย ตัวเองก็ไม่ได้ ตัวเองไม่ได้เพราะอะไร นี่เป็นสมบัติของโลก เวลาเราตายไปแล้ว สมบัตินี้ไม่ไปกับเราหรอก เวลาเราตายไป สิ่งที่ไม่ไปกับเราก็คือบุญกุศล บาปกับบุญไปกับเรา ความดี ความชั่วในใจเท่านั้นที่จะไปกับเรา ไอ้สมบัติเป็นวัตถุธาตุมันอยู่ที่นี้แหละ มันจะเป็นมรดกตกทอดให้กับอนุชนรุ่นหลังต่อไป มันจะไม่ใช่สมบัติของเรา เพราะคำว่า “ของกูๆ” ก็เลยไม่มีใครได้เลย

แต่ถ้าเรารู้จักเสียสละ เรารู้จักเป็นของเรา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าใครแสวงหาได้เงินมา หนึ่งสลึงเอาไว้ทำมาหากิน หนึ่งสลึงเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ของเรา หนึ่งสลึงไว้ดำรงชีพของเรา เหลืออีกหนึ่งสลึงถึงฝังดินไว้ ฝังดินไว้ก็เสียสละนี่ไง ฝังดินก็ทำบุญที่พระพุทธศาสนาไง ในศาสนาฝังไปในหัวใจนี่ไง ถ้าฝังในหัวใจนี้ สมบัติของเรา สมบัติของใจที่มันได้ มันได้อันนั้นไปไง อันนั้นที่มันเสียสละเป็นของมัน ถ้ามันไม่เสียสละมันไม่ได้อะไรเลย นี่พูดถึงผลของวิญญูณะนะ แต่พอครูบาอาจารย์ที่มีสติมีปัญญาขึ้นมา ท่านใช้สติปัญญาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

ปรารถนาสิ่งใด ปรารถนามรรคผลนิพพานแล้วไม่สมความปรารถนาก็เป็นทุกข์ แต่ความปรารถนาอย่างนี้ปรารถนาระดับของท่าน ท่านคือการเสียสละไง แต่ธรรมะขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาแล้วตั้งเป้าอธิษฐานบารมี ตั้งเป้าแล้วเราต้องมีการกระทำ การกระทำอันนั้นไง ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าไม่มีเหตุไม่มีผล อ่อนวอนเอาก็ไม่มี แล้วถ้าเป็นไปได้จริงนะ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาธรรมะยัดใส่หัวใจเราหมดแล้ว องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ คูลี พระนันทะ พระเทวทัตต่างๆ เป็นลูกพี่ลูกน้องนะ ท่านต้องชี้แนะๆ ให้ที่ประพฤติปฏิบัติเท่านั้น เวลาไปเอาพระเจ้าสุทโธทนะ นั้นพ่อ เวลาพ่อขึ้นมา เทศนาว่าการ วิทยุของพ่อ เวลาจะบิณฑบาต “ไม่ได้ อายเขา”

“นี่ประเพณีของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าต้องบิณฑบาต พ่อไม่ได้นิมนต์ให้ฉันในพระราชวังนี่ ก็ออกบิณฑบาต”

ทำให้พ่อเสียหน้าๆ สุดท้ายแล้วจะขอสมบัติให้กับสามเณรรากุล เวลาขอสมบัติก็คิดว่าจะเอาราชบัลลังก์นี้ให้ สุดท้ายแล้วสามเณรรากุลก็ออกบวชอีก นี่มันสะเทือนหัวใจไปมาก ถึงสุดท้ายแล้วเวลาเทศนาว่าการๆ ก็ให้พ่อใช้สติใช้ปัญญาใช้คันคลว่า จนสุดท้ายพระเจ้าสุทโธทนะ

เป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์แล้วจบแล้ว สิ่งทีวืดกกังวล สิ่งที่เป็นภาระรุงรัง สิ่งที่ต้องจัดการ จบ

ผลของวิญญะมันเป็นของผลของโลก ถ้าจิตใจเราเป็นวิมุตติสุขที่มันเหนือโลกแล้ว ผลของโลกมันก็วางไว้ที่นี้ ใครจะไปบังคับบัญชามัน ก็เห็นความเป็นอนิจจัง เห็นความไม่แน่นอน เห็นการเปลี่ยนแปลง แล้วของเปลี่ยนแปลงแล้วเราจะไปฝืนมันได้อย่างไร ของที่เปลี่ยนแปลง ของที่มันต้องแปรสภาพไป เราจะไปบอกว่าไม่เป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างฉันปรารถนา

อ้าว! ก็เป็นพระอรหันต์แล้ว พระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระอรหันต์แล้วจะมีอะไรตกค้างในหัวใจ พระอรหันต์ไม่มีปัญญาหรือ พระอรหันต์ต้องมีปัญญาสิ พระอรหันต์เข้าใจได้หมด เรื่องของโลกก็เป็นเรื่องของโลก ขอบเขตของโลก ขอบเขตของวิญญะไง แต่เวลาขอบเขตของธรรมๆ เวลาปรารถนาแล้วไม่สมปรารถนาเป็นความทุกข์ แต่เวลาเราปรารถนา เราตั้งเป้า นักปฏิบัติเราเวลาตั้งเป้าแล้วต้องมีการกระทำไ การกระทำเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา มันถึงต้องชวนชวายของเรา แล้วถ้าชวนชวายๆ ชวนชวายสิ่งที่ได้มาๆ โดยธรรมชาติของมัน คุณ ไลน์สไตน์บอกจินตนาการสำคัญมากกว่าความรู้ จินตนาการ คนมีความรู้ไม่มีจินตนาการ ไม่มีเป้าหมายเลยจะทำอะไร คนที่มีจินตนาการ ไม่มีปัญญาเลยก็ทำอะไรไม่ได้เหมือนกัน

จินตนาการสำคัญกว่าความรู้ นี่เป็นความเห็นของไอน์สไตน์ แต่ถ้าเป็นความเห็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จินตมยปัญญาแก้กิเลสไม่ได้ มันต้องภาวนามยปัญญา สุตมยปัญญา ศึกษาเป็นความรู้นี้แหละ ความรู้ทางโลกนี้แหละ เวลาปฏิบัติไปปฏิบัติจินตนาการหมดเลย จินตนาการ จินตนาการก็ส่งออกไป สิ่งที่เราที่เห็นรู้จริงไหม จริง รู้จริงๆ เห็นจริงๆ มันก็เห็นจริงๆ แล้วจิตมันเห็น จิตมันจินตนาการมันก็ต้องเห็นของมันได้ แต่มันเป็นจริงไหมละ ไม่ไม่เพราะอะไร เพราะไม่ใช่ภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันเข้ามาสู่จิต

นี่ไง ถ้าเราจะปรารถนา ปรารถนาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาของเรา มันต้องให้เป็นสัจจะ ให้เข้าสู่มรรคสู่ผลไ มันไม่ใช่เข้าสู่ความพอใจของเราไ ไม่ใช่เข้าสู่ความเข้าใจของเราไ ความเข้าใจ ความพอใจของเรา มันมีกิเลสเจือปนมากคือสมุทัย คือตัณหา คือความต้องการ คือปรารถนา ปรารถนาแล้วไม่สมความปรารถนาเป็นทุกข์ นี่พูดถึงทางโลก

แต่เวลานักปฏิบัติปรารถนาแล้วไม่ได้ มันเริ่มต้นปรารถนา เริ่มต้นการตั้งสัจจะ การตั้งสัจจะนี้เป็นความปรารถนาใหม่ ชุคควัตร ๑๓ เป็นเป้าหมายใหม่ เป็นความปรารถนาใหม่ เป็น

แต่เป็นแล้วได้ใหม่ เป็นแล้วตั้งสัจจะ เป็นพระป่าห่มผ้าสีดำๆ แต่ไม่ได้ทำอะไรเลย สามีละเมอเมา ไม่ได้ทำอะไรทั้งสิ้น แต่ถ้าเขาได้ตั้งปรารภหรือไม่ได้ตั้งปรารภก็แล้วแต่ เขามีเป้าหมายของเขา เขาพยายามทำของเขา ทำของเขาได้มากได้น้อยแค่ไหนมันก็เป็นประสบการณ์ในจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้นมีประสบการณ์ของมัน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าใครทำสมาธิได้ เขาจะเห็นความสุขสงบในหัวใจของเขา เขาจะเห็นคุณค่าอันนี้มาก ถ้าเห็นคุณค่าอันนี้มาก นี่ขนาดว่าความสุขเกิดจากความสงบ แล้วความสุขเกิดจากภาวนามยปัญญา ความสุขเกิดจากวิปัสสนา ความสุขเกิดจากปัญญาที่รู้แจ้ง รู้แจ้งที่ไหน รู้แจ้งในหัวใจ

ปฏิสนธิจิตๆ เพราะไม่รู้ถึงมาเกิด อวิชชาทำให้เกิด เปลอปปี้ ลงในครรภ์ ในไข่ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ กำเนิด ๔ แต่เวลามีสติมีปัญญามันแยกแยะขึ้นมา มันก็ต้องไปแยกแยะตรงนั้น ถ้ามันไปรื้อถอนมันก็ต้องไปรื้อถอนที่ตรงนั้น มันไม่ใช่รื้อถอนที่สมองนี้ มันไม่ใช่รื้อถอนที่ประสบการณ์ของตน มันรื้อถอนเป็นภาวนามยปัญญา มันถึงเป็นความมหัศจรรย์ใจ

เวลาจักรมันเคลื่อน เวลาธรรมจักร จักรมันเคลื่อน สติ สมาธิ ปัญญาที่มันหมุนของมันไป เวลาหมุนของมันไปมันหมุนที่ไหน มันหมุนในหัวใจนี้ ถ้ามันหมุนในหัวใจนี้ สัจจะความจริงมันอยู่ที่นี้ไง วันพระ ถ้าผู้ที่ประเสริฐประเสริฐที่นี้ไง ประเสริฐที่หัวใจ

สิ่งที่มีคุณค่าคือชีวิตของเรา การเกิดเป็นมนุษย์นี้มีค่ามาก ในพระพุทธศาสนาถึงสอนว่า ใครทำร้ายตัวเอง ใครฆ่าตัวตาย นั่นเป็นบาปกรรมมหันต์ คุณติ ในทางคติอาญาเวลาฆ่าคนตายมีโทษสูงสุด ฆ่าคนตาย ไปฆ่าผู้อื่น แล้วนี่ฆ่าตัวเอง แต่ในทางโลกเขาบอก อ้าว! ก็ทำร้ายตัวเอง ไม่ได้ทำคนอื่นนี่ แต่ในทางธรรม ในทางธรรม เราทำลายคนอื่นยังคนนอกใจใหม่ นี่ตัวเราแท้ๆ นี่มันขาดสติสองชั้นสามชั้นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบัญญัติไว้เลย ห้าม ห้าม เด็ดขาด แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชมเชย ชมเชยการฆ่ากิเลส

เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดเลยนะ ท่านบอกว่าสิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือกิเลสของเรา กิเลสของเราคือเป้าหมายของเรา คือต้นหาความทะยานอยากของเราโดยที่เราไม่รู้เท่าทันมัน ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็ศึกษามาเป็นทฤษฎี แล้วจินตนาการก็สร้างภาพ พอสร้างภาพก็ลุ่มหลงอยู่ในอารมณ์ของตนนั้นนะ อุ่นอารมณ์ของตนกินอยู่อย่างนั้นนะ มันก็อุ่นกินอยู่ในตัวของมันเองไง นี่ไง กิเลสมันหลอกแค่นี้ หลอกให้มันหมุนอยู่ในตัวมันนั้นนะ หมุนอยู่นั้นแหละ มันไม่ไปไหนหรอก

แต่ถ้าเป็นจริงๆ ของเรา จิตมันสงบ จิตสงบ จิตสงบเป็นสากล เพราะลัทธิศาสนาต่างๆ ก็
ภาวนาทั้งนั้น แต่ภาวนาแล้วสมาธิเป็นมิจฉาหรือสัมมาใจ ฤทธิชีไพรเขาเป็นมิจฉาสมาธิ มิจฉา
สมาธิเพราะอะไร เพราะเวลาได้สมาบัติ ๘ สมาบัติ ๖ แล้ว แล้วมือภิญญา รู้วาระจิต ได้ยินเสียง
หุทธิพิ์ ตาทิพิ์ มันไม่ใช่มรรคทั้งนั้น มันเป็นผล ถ้าเป็นพระพุทธรศาสนา อันนั้นมันเป็นเครื่อง
เคียง มันเป็นของที่ว่าครูบาอาจารย์องค์ใดท่านสร้างอำนาจวาสนามา มันก็มีประสบการณ์อย่าง
นั้นในหัวใจนั้น ครูบาอาจารย์องค์ไหนท่านไม่ได้สร้างของท่านมาอย่างนั้น ท่านก็สงบของท่าน
โดยปกติ แต่สิ่งที่สำคัญๆ คือมรรคใจ มรรคคือวิปัสสนาใจ คือปัญญาที่รู้แจ้งในตนเอง ปัญญา
แจ้งในการวิปัสสนาใจ ปัญญาแจ้งในการถอดถอนกิเลสใจ ปัญญาอันนี้ต่างหาก
พระพุทธรศาสนาสอนลงตรงนี้ต่างหาก ถ้าพระพุทธรศาสนาสอนลงตรงนี้ นี้ใจ ภาวนามยปัญญา
ปัญญาในพระพุทธรศาสนาใจ

ไ้อเราบอกปัญญาๆ ก็อู้สู! ไบรต์ ปัญญาเยอะ กิเลสหลุดทั้งนั้น ปัญญาอย่างนั้นคือปัญญา
ลุ่มหลงอยู่ในวิญญะ ปัญญาลุ่มหลงด้วยการยกย่องสรรเสริญของสังคัม เวลาพระอรหันต์บรรล
ุธรรมขึ้นมา ไม่มีใครรู้ มีแต่ผู้ที่บรรลุธรรมขึ้นมาขึ้นแล้วแล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านเคยบรรล
ุเป็นจริงขึ้นมา คุณิ หลวงปู่มั่น คุณิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ในสมัย
พุทธกาลมานุโมทนา อนุโมทนาเพราะอะไร อนุโมทนาเพราะหลวงปู่มั่นได้สร้างอำนาจ
วาสนาของท่านมา คำว่า “สร้างอำนาจวาสนาของท่านมา” ท่านถึงเป็นผู้นำใจ ท่านถึงมีปัญญา
เทศนาว่าการ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างมา ๔
อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ พระปัจเจกพุทธ
เจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ แต่ไม่ได้สอนใครไว้เลย แต่ถ้าสอนก็สอนในชาติปัจจุบันของท่าน ท่านสั่ง
สอนก็สั่งสอนนะ แต่ท่านบัญญัติศัพท์ออกมา พระปัจเจกพุทธเจ้า

นี่ก็เหมือนกัน เวลาผู้ที่มีอำนาจวาสนาขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงมันเป็นอย่างนั้น เป็นเครื่อง
เคียง มันไม่ใช่อริยสัง มันไม่ใช่มรรค มันคนละเหตุ นี้เหตุของโลก เหตุของวิญญะใจ แต่ถ้าเป็น
เหตุของมรรคๆ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เวลาทุกข์ควรกำหนด เวลาจิตสงบแล้วจับได้ จิตสงบ
แล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าจับขึ้นมาแล้วมันพิจารณาของ
มันด้วยมรรค เวลามรรคพิจารณาแล้วกลั่นออกมาจากอริยสัง เวลามันหลุดมันพ้น เห็นไหม
นิโรธ นิโรธคือความดับทุกข์ นิโรธ นิโรธมันเกิดความนิโรธจากอริยสัง คุณิ หลวงปู่จวนท่าน

บอกหลวงปู่มั่นบอก นิโรธในอริยสังฆมณฑลไม่เหมือนนิโรธสมาบัติ เขาบอกทำนิโรธสมาบัติ... ใช้น้ำมันเป็นนิทานนะ นิทานใครทำก็เล่าสืบต่อๆ กันมา แล้วก็จินตนาการไป ไม่จริงเลย

แต่เวลาทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นิโรธคือการดับทุกข์ เวลามันดับจริง ดับจริงแล้วเข้าสมาบัติ สมาบัติเครื่องเคียงที่พระอรหันต์ที่ท่านมีความจริงมา อันนั้นมันของเล่น คุณติ เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านไปถามหลวงปู่มั่นตอนอุปัฏฐากหลวงปู่มั่นอยู่นะ “อภิญญาแก้กิเลสได้ไหม”

“ไม่ได้”

“ไม่ได้แล้วหลวงปู่มั่นทำทำไม”

“อ้าว! ทำไว้เป็นวิธีการ ทำไว้เป็นเครื่องมือไว้สอนคน”

การรู้วาระจิตต่างๆ เขารู้เพราะเป็นเครื่องเคียงใจ แต่รู้แล้วอริยสังฆทำได้ไหม รู้แล้วมันเป็นจริงขึ้นมาไหม มันไม่จริงทั้งนั้นนะ พอไม่จริงก็สามะเลเทเมาอยู่อย่างนั้นนะ แล้วก็ออกจากพระพุทธศาสนาไปเรื่อยๆ ห่างไกลไปเรื่อยๆ ห่างไปเรื่อยๆ แล้วก็ยังสำคัญตนว่าเป็นการภาวนาอยู่นะ แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ไม่ใช่ ทำความสงบของใจเข้ามา คีล สมาธิ ปัญญา เวลาเป็นสัมมาสมาธิมันก็เข้าสู่มรรค ๘ คำริชชอบ งานชอบ เพียรชอบ งานชอบ

งานชอบ งานชอบธรรมคืองานชอบหรือคั่นกิเลสตัดหาความทะยานอยากของตน ไม่ใช่ไปรู้สิ่งอื่นใดๆ ทั้งสิ้น งานชอบ ถ้าออกไปข้างนอกเป็นงานคนอื่นแล้ว เอาจิตของเราไปทำงานคนอื่น เอาจิตของเราไปรับรู้เรื่องข้างนอก นอกจากอริยสังฆ ไม่ใช่ความจริงเลย ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสังฆ แล้วจิตนี้กลั่นออกมาเพราะมันเป็นความจริงของมัน มันเกิดวิปัสสนา ปัญญาการรู้แจ้งในหัวใจนี้ใช่ไหม เข้ามาที่นี้ไง ถ้าเข้ามาที่นี้ ความจริงมันเกิดที่นี้ แล้วเวลาเกิดที่นี้ แล้วบอกว่าอริยสังฆมันเป็นนามธรรมๆ

นามธรรม ครูบาอาจารย์ท่านรู้จริงหมดละ สามารถตรวจสอบกันได้ ถ้าตรวจสอบไม่ได้ หลวงปู่มั่นท่านไม่ตรวจสอบลูกศิษย์ของท่าน ในลูกศิษย์ของสายกรรมฐาน เวลาครูบาอาจารย์ท่านชมมสาธุคุณ ท่านได้ตรวจสอบกันมาแล้ว มันถึงเป็นความหนักแน่น เป็นความอบอุ่น เป็นความมั่นคงในพระพุทธศาสนา ในวงกรรมฐานนี้ แต่ในปัจจุบันนี้มันเพื่อฝันเพื่อเจอ ธรรมะเพื่อเจอกัน เพื่อเจอไปแล้ว ใครเพื่อเจอไปได้มากน้อยแค่ไหน สังคมเพื่อเจอมันก็ฟังกันได้ มันก็เข้าใจกันได้ไง แต่ถ้าเป็นอริยสังฆ เขาไม่ฟังหรอก แล้วไม่ฟังธรรมดานะ เขารู้เลยว่านี่ส่งออกแล้ว

เสียหายหมดแล้ว นี่มันเรื่องของเขา ถ้าจะรักษาศาสนาต้องรักษาศาสนาที่หัวใจของเรา ศาสนา
ในใจของเราต้องให้เข้าสู่สัจจะ เข้าสู่ความจริง ในใจของเราตั้งสัจจะ ตั้งความจริง หายใจเข้านี่ก็
พุท หายใจออกนี่ก็โธ รักษาหัวใจอันนี้เพื่อประโยชน์อันนี้ เห็นไหม

วันพระ ถ้าเป็นวันพระเป็นผู้ประเสริฐในหัวใจนี้ หัวใจนี้จะเข้าสู่สัจธรรมอันนี้ แล้วเราเกิด
มาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา การเกิด สิ่งที่มีค่าที่สุดคือชีวิตของมนุษย์ แล้วสิ่งที่มีค่า
ที่สุดในหัวใจนี้ เวลาเราปฏิบัติ เราปฏิบัติตามความเป็นจริง ถ้าปฏิบัติยังล้มลุกคลุกคลานอยู่ก็
ปฏิบัติเพื่อบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าเป็นความจริงของเราจะเป็นสมบัติของเรา
เอวัง